KLAUSIMAI DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VARTOJIMO KREDITO ĮSTATYMO NUOSTATŲ TAIKYMO

Lietuvos bankui teisės aktais nesuteikta teisė oficialiai aiškinti Europos Sąjungos ir Lietuvos Respublikos teisės aktų, o atitinkamus sprendimus Lietuvos bankas priima atsižvelgdamas į konkrečių faktinių aplinkybių visumą, todėl lentelėje pateikiama Lietuvos banko nuomonė dėl vartojimo kredito rinkos dalyvių keliamų klausimų negali būti laikoma oficialiu teisės aktų aiškinimu ar konkrečiu atveju priimamu sprendimu.

Sąvokų sutrumpinimai

VKĮ – Lietuvos Respublikos vartojimo kredito įstatymas (nauja redakcija, įsigaliosianti 2026 m. lapkričio 20 d.), į kurį perkeltos 2023 m. spalio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos Direktyvos (ES) 2023/2225 dėl vartojimo kredito sutarčių, kuria panaikinama Direktyva 2008/48/EB, nuostatos.
Direktyva – 2023 m. spalio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos Direktyva (ES) 2023/2225 dėl vartojimo kredito sutarčių, kuria panaikinama Direktyva 2008/48/EB.

Eil. Nr.	Teisės akto nuostata	Rinkos dalyvių pateikti klausimai	Lietuvos banko atsakymai
1.	VKĮ 2 straipsnio 22 ir 32 dalys	Dėl VKĮ 2 straipsnio 22 ir 32 dalių. Praktikoje kyla neaiškumų dėl šios sąvokos santykio su iki šiol naudotu priklausomo tarpininko modeliu bei pereinamojo laikotarpio taikymo: Kokie esminiai teisiniai ir praktiniai skirtumai tarp iki šiol naudotos priklausomo vartojimo kredito tarpininko sąvokos ir naujai įtvirtintos vartojimo kredito davėjo vardu veikiančio vartojimo kredito tarpininko sąvokos (pateikiant praktinių pavyzdžių)? Kokia apimtimi naujos nuostatos turi būti taikomos vartojimo kredito priklausomiems tarpininkams, vykdžiusiems veiklą iki VKĮ įsigaliojimo bei įvertinant Lietuvos Respublikos civilinio kodekso nuostatą, kad teisės aktai negalioja atgaline tvarka? Kokius praktinius veiksmus vartojimo kredito davėjas turi atlikti dėl jau veikiančių priklausomų tarpininkų?	Iki 2026 m. lapkričio 19 d. galiojančioje VKĮ redakcijoje nėra pateikti vartojimo kredito davėjo vardu veikiančio vartojimo kredito tarpininko ir nepriklausomo vartojimo kredito tarpininko sąvokų apibrėžimai. Vis dėlto šioje VKĮ redakcijoje nustatyta, kad asmuo turi teisę verstis vartojimo kredito tarpininko veikla, veikdamas vieno arba kelių vartojimo kredito davėjų vardu, t. y. kaip priklausomas tarpininkas, tik tada, kai vartojimo kredito davėjas jį įrašo į viešąjį vartojimo kredito davėjo vardu veikiančių tarpininkų sąrašą (VKĮ 24 straipsnio 2 dalis). 2026 m. lapkričio 20 d. įsigaliojančioje VKĮ redakcijoje įtvirtinami vartojimo kredito davėjo vardu veikiančio vartojimo kredito tarpininko ir nepriklausomo vartojimo kredito tarpininko sąvokų apibrėžimai (VKĮ 2 straipsnio 22 ir 33 dalys), taip pat bendras vartojimo kredito tarpininko sąvokos apibrėžimas (VKĮ 2 straipsnio 32 dalis). VKĮ 2 straipsnio 32 dalyje nustatyta vartojimo kredito tarpininko sąvoka įgyvendina Direktyvos 3 straipsnio 12 punkto nuostatas ir yra bendroji, apimanti tiek vartojimo kredito davėjo vardu veikiančius vartojimo kredito tarpininkus, tiek nepriklausomus vartojimo kredito tarpininkus ir vartojama VKĮ. Be to, VKĮ 46 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad asmuo turi teisę verstis vartojimo kredito tarpininko veikla, veikdamas vieno arba kelių vartojimo kredito

		Kurie reikalavimai taikomi tik po VKĮ įsigaliojimo pradedantiems veiklą tarpininkams? Ar nauji VKĮ reikalavimai dėl vadovų kvalifikacijos ir patirties taikomi ir iki VKĮ įsigaliojimo veiklą vykdžiusiems vartojimo kredito tarpininkams? Jeigu taip, nuo kada ir kokia apimtimi?	davėjų vardu, t. y. kaip priklausomas tarpininkas, tik tada, kai vartojimo kredito davėjas jį įrašo į viešąjį vartojimo kredito davėjo vardu veikiančių vartojimo kredito tarpininkų sąrašą. Vartojimo kredito davėjo vardu veikiančio vartojimo kredito tarpininko ir nepriklausomo vartojimo kredito tarpininko sąvokos naujos redakcijos VKĮ įtvirtintos siekiant įstatymo lygmeniu apibrėžti ir atriboti vartojimo kredito tarpininkavimo modelius, kurie iki tol buvo išskiriami praktikoje ir paaiškinti Lietuvos banko patvirtintose Vartojimo kredito teikimo gairėse. Nepriklausomi vartojimo kredito tarpininkai tarpininkauja išimtinai kliento interesais tik iš kliento gaunamo komisinio atlygio pagrindu ir gali pradėti tarpininkavimo veiklą tik kai priežiūros institucija juos įrašo į viešąjį nepriklausomų vartojimo kredito tarpininkų sąrašą, o vartojimo kredito davėjo vardu veikiantys vartojimo kredito tarpininkai tarpininkauja vartojimo kredito davėjo interesais bendradarbiavimo su vartojimo kredito davėju sutarčių pagrindu ir gali pradėti tarpininkavimo veiklą, kai pats vartojimo kredito davėjas įtraukia juos į vartojimo kredito davėjo administruojamą viešąjį vartojimo kredito davėjo vardu veikiančių vartojimo kredito tarpininkų sąrašą. Vartojimo kredito davėjo vardu veikiančio vartojimo kredito tarpininko sąvoka, įtvirtinta naujos redakcijos VKĮ, atitinka iki šiol vartotą priklausomo vartojimo kredito tarpininko veiklos modelį. Taigi naujos redakcijos VKĮ įtvirtinamas ne šio tarpininkavimo modelio pakeitimas, o jo sąvokos apibrėžimas VKĮ bei atskyrimas nuo nepriklausomo vartojimo kredito tarpininko modelio. Atsižvelgiant į tai, nuo 2026 m. lapkričio 20 d. priklausomi vartojimo kredito tarpininkai, tęsiantys veiklą po šios datos, turės laikytis tuo metu galiojančių naujos redakcijos VKĮ nuostatų, reglamentuojančių vartojimo kredito davėjo vardu veikiančių vartojimo kredito tarpininkų veiklą, jeigu 2026 m. balandžio 16 d. Lietuvos Respublikos vartojimo kredito įstatymo Nr. XI-1253 pakeitimo įstatyme Nr. XV-822 nenustatyta kitaip. Naujų VKĮ reikalavimų taikymas nuo jų įsigaliojimo dienos nelaikytinas teisės aktų galiojimu atgal, kadangi šie reikalavimai taikomi nuo 2026 m. lapkričio 20 d. vykdomai veiklai ir po šios datos susiklostantiems teisiniams santykiams, o ne iki šios datos atliktiems veiksmams. Praktikoje tai reiškia, kad iki 2026 m. lapkričio 19 d. vartojimo kredito davėjai ir jų vardu veikiantys vartojimo kredito tarpininkai turėtų įvertinti tarpusavio bendradarbiavimo santykius ir,

			prireikus, atlikti būtinus pakeitimus, siekdami užtikrinti, kad nuo 2026 m. lapkričio 20 d. vykdoma veikla atitiktų naujos redakcijos VKĮ reikalavimus. VKĮ 41 straipsnio 1 dalyje nustatyti, be kita ko, vartojimo kredito tarpininko vadovams taikomi reputacijos reikalavimai, o 6 dalyje – kvalifikacijos ir patirties reikalavimai. 2026 m. balandžio 16 d. Lietuvos Respublikos vartojimo kredito įstatymo Nr. XI-1253 pakeitimo įstatymo Nr. XV-822 4 straipsnio 5 dalyje nustatyta, kad šio įstatymo 3 straipsnyje išdėstyto Vartojimo kredito įstatymo 41 straipsnio 1 ir 6 dalyse nustatyti reikalavimai taikomi tik po 2026 m. lapkričio 20 d. paskirtiems nepriklausomo vartojimo kredito tarpininko ir vartojimo kredito davėjo vardu veikiančio vartojimo kredito tarpininko vadovams. Atitinkamai iki šios datos paskirtiems vadovams minėti reputacijos, kvalifikacijos ir patirties reikalavimai netaikomi. Taip pat atkreiptinas dėmesys, kad pagal VKĮ 41 straipsnio 16 dalį, VKĮ 41 straipsnio 1 ir 6 dalyse nustatyti reikalavimai netaikomi prekių tiekėjams arba paslaugų teikėjams, kurie vartojimo kredito tarpininko funkcijas atlieka kaip papildomas funkcijas (žr. taip pat atsakymą į 20 klausimą). Kitų pereinamųjų nuostatų, pagal kurias tam tikri naujos redakcijos VKĮ reikalavimai būtų taikomi tik nuo 2026 m. lapkričio 20 d. veiklą pradedantiems vartojimo kredito tarpininkams, Lietuvos Respublikos vartojimo kredito įstatymo Nr. XI-1253 pakeitimo įstatymas Nr. XV-822 nenustato.
2.	VKĮ 5 straipsnio 2 dalis	Dėl VKĮ 5 straipsnio 2 dalies. Kyla klausimų dėl šio reikalavimo taikymo, kai kreditas vartotojui nesukelia jokių papildomų išlaidų. Ar skaičiuoklė laikoma reklama ir joje turi būti minėtas įspėjimas? Ar įspėjimas privalomas ir tais atvejais, kai vartojimo kreditas suteikiamas be palūkanų, mokesčių ar kitų išlaidų, o vartojimo kredito gavėjas grąžina tik suteiktą vartojimo kredito sumą?	VKĮ 5 straipsnio 2 dalies nuostata, kurioje yra įtvirtinta vartojimo kredito davėjo pareiga vartojimo kredito reklamoje pateikti įspėjimą „Dėmesio! Skolintis pinigus kainuoja.“, yra perkeltas Direktyvos 8 straipsnio 1 dalies reikalavimas vartojimo kredito sutarčių reklamoje pateikti įspėjimą, kuriuo vartotojai būtų informuojami, kad skolintis kainuoja pinigus. Direktyvoje nėra nuostatų, leidžiančių tam tikrų vartojimo kredito sutarčių reklamoje netaikyti Direktyvos 8 straipsnio 1 dalies reikalavimo pateikti įspėjimą. Kitaip tariant, šis Direktyvos reikalavimas yra taikomas visoms į Direktyvos reguliavimo apimtį patenkančioms vartojimo kredito sutartims, įskaitant vartojimo kredito sutartis, pagal kurias kreditas suteikiamas be palūkanų ir jokių kitų mokesčių. Europos Sąjungos teisės aktų leidėjas, Direktyvoje įtvirtindamas standartizuotą įspėjimo formuluotę, pasirinko ją taikyti

			kaip bendro pobūdžio vartotojų informavimo ir rizikos prevencijos priemonę, o ne kaip konkretaus kredito produkto ekonominių sąlygų ar kainos apibūdinimą. Todėl įspėjimo paskirtis yra atkreipti vartotojų dėmesį į bendrąsias su skolinimusi susijusias rizikas ir skatinti atsakingą skolinimąsi, o ne atspindėti konkrečios vartojimo kredito sutarties finansinius parametrus. Taigi, tais atvejais, kai reklamoje pristatomas vartojimo kreditas, suteikiamas be palūkanų, mokesčių ar kitų išlaidų, o vartojimo kredito gavėjas privalo grąžinti tik suteiktą bendrą vartojimo kredito sumą, tokioje reklamoje privaloma pateikti VKĮ 5 straipsnio 2 dalyje nurodytą įspėjimą. Jeigu vartojimo kredito skaičiuoklėje skleidžiama informacija apie vartojimo kredito teikimo paslaugas (produktus), vartojimo kredito teikimo sąlygas, vartojimo kredito paslaugų (produktų) kokybines ir (arba) kiekybines savybes, tokia skaičiuoklė laikytina vartojimo kredito reklama, kuriai taikomas VKĮ 5 straipsnio 2 dalyje nustatytas reikalavimas pateikti įspėjimą.
3.	VKĮ 5 straipsnio 4 dalis	VKĮ 5 straipsnio 4 dalyje nustatyta: „Šio straipsnio 3 dalies 5 ir 6 punktai netaikomi, kai juose nurodytos informacijos vartojimo kredito reklamoje neįmanoma vizualiai pateikti dėl vartojimo kredito reklamai naudojamų priemonių techninių galimybių.“ Prašome pateikti praktinių pavyzdžių, kuomet laikoma, kad nurodytos informacijos vartojimo kredito reklamoje neįmanoma vizualiai pateikti dėl vartojimo kredito reklamai naudojamų priemonių techninių galimybių.	VKĮ 5 straipsnio 4 dalyje nustatyta, kad VKĮ 5 straipsnio 3 dalies 5-6 punktai netaikomi, kai juose nurodytos informacijos vartojimo kredito reklamoje neįmanoma vizualiai pateikti dėl vartojimo kredito reklamai naudojamų priemonių techninių galimybių. Direktyvos preambulės 33 konstatuojamojoje dalyje paaiškinama, kad *„konkrečiais ir pagrįstais atvejais, siekiant užtikrinti, kad vartotojas geriau suprastų kredito sutarčių reklamoje pateikiamą informaciją, kai naudojama priemonė apskritai nesuteikia galimybės tą informaciją parodyti vizualiai, pvz., reklamos per radiją atveju, pateikiamos informacijos kiekis turėtų būti sumažintas*.“ Kitaip tariant, VKĮ 5 straipsnio 4 dalyje reglamentuojami tokie atvejai, kai standartinė informacija, nurodyta VKĮ 5 straipsnio 3 dalies 5-6 punktuose, nėra teikiama iš viso, kai vartojimo kredito reklamoje standartinės informacijos neįmanoma vizualiai pateikti dėl naudojamos priemonės techninių galimybių (pvz., garsinė reklama per radiją).
4.	VKĮ 5 straipsnio 3 dalis	Kylantys klausimai dėl VKĮ 5 straipsnio 3 dalies. Ar tais atvejais, kai vartojimo kreditas suteikiamas be palūkanų, mokesčių ar kitų išlaidų, o vartojimo kredito gavėjas grąžina tik suteiktą vartojimo	VKĮ 5 straipsnio 3 dalyje įtvirtinto reikalavimo pateikti standartinę informaciją taikymas yra siejamas su bet kokios su bendra vartojimo kredito kaina susijusios kiekybinės informacijos nurodymu vartojimo kredito reklamoje, todėl pareiga vartojimo kredito reklamoje nurodyti standartinę informaciją taikoma neatsižvelgiant į bendrą vartojimo kredito kainą sudarančių išlaidų (mokesčių)

		kredito sumą ar reklamoje vis tiek privaloma pateikti standartinę informaciją?	pateikimo būdą (nurodomos visos išlaidos ar jų dalis, galimos išlaidų ribos nuo didžiausio iki mažiausio galimo dydžio arba tik didžiausias galimas dydis, tik dalis išlaidų), išskyrus atvejį, kai reklamuojamo vartojimo kredito bendra vartojimo kredito kaina yra lygi nuliui, t. y. sudaręs tokią vartojimo kredito sutartį, vartotojas neturės mokėti palūkanų ir jokių kitų su vartojimo kreditu susijusių išlaidų. Pavyzdžiui, vartojimo kredito reklamoje nurodoma „jokių mokesčių", „be pabrangimo", „nemokamai", „paskola nieko nekainuoja" ir pan., t. y. reklamuojamo vartojimo kredito bendra vartojimo kredito kaina iš tiesų lygi nuliui, vartotojas neturės mokėti palūkanų ir jokių kitų su vartojimo kreditu susijusių mokesčių, todėl VKĮ 5 straipsnio 3 dalyje nustatytas reikalavimas pateikti standartinę informaciją nebūtų taikomas.
5.	VKĮ 5 straipsnio 6 dalis	Ar VKĮ 5 straipsnio 6 dalyje nustatoma, kad „vartojimo kredito gavėjas turi turėti galimybę šio straipsnio 1 dalies 5 ir 6 punktuose nurodytą informaciją gauti naudodamasis spustelėjimo, slinkimo arba braukimo funkcijomis". Ar „spustelėjimas" reiškia, kad galima naudoti pop-up funkciją ir standartinę informaciją pateikti atlikus papildomą spustelėjimo veiksmą.	VKĮ 5 straipsnio 6 dalyje reglamentuojami tokie atvejai, kai dėl standartinei informacijai pateikti naudojamos elektroninės priemonės techninių apribojimų, visa standartinė informacija negali būti pateikta aiškiai ir gerai matomu būdu. Tokiu atveju VKĮ leidžia dalį standartinės informacijos (VKĮ 5 straipsnio 3 dalies 5-6 punktuose nurodytą informaciją) vartotojui pateikti taip, kad norėdamas ją pamatyti, jis turėtų atlikti papildomą veiksmą – panaudoti spustelėjimo, slinkimo arba braukimo funkcijas. VKĮ 5 straipsnio 6 dalis taikoma tais atvejais, kai naudojamos elektroninės priemonės dėl savo funkcionalumo leidžia vartotojui gauti VKĮ 5 straipsnio 3 dalies 5 ir 6 punktuose nurodytą informaciją naudojantis spustelėjimo, slinkimo arba braukimo funkcijomis. Kitaip tariant, VKĮ 5 straipsnio 6 dalis apibrėžia funkcinį rezultatą (vartotojas turi turėti galimybę gauti VKĮ 5 straipsnio 3 dalies 5 ir 6 punktuose nurodytą informaciją, atlikdamas veiksmą elektroninėje priemonėje), todėl VKĮ pasirinkti bendriniai veiksmą apibūdinantys terminai „spustelėti" (angl. *click*), „slinkti" (angl. *scroll*) ir „braukti" (angl. *swipe*), nenustatant konkretaus techninio sprendimo. Praktikoje VKĮ 5 straipsnio 6 dalyje nurodyta spustelėjimo funkcija galėtų būti paaiškinta pasiremiant tokia veiksmų seka: vartotojas paspaudžia vartojimo kredito reklamoje pateiktą elementą (pvz., mygtuką su tekstu „Daugiau informacijos", „Standartinė informacija", „ⓘ" ir pan.), po šio paspaudimo atsiveria iššokantis langas (angl. *pop-up*), kuriame aiškiai ir gerai matomai yra pateikiama VKĮ 5 straipsnio 3 dalies 5-6 punktuose nurodyta informacija.

			Lietuvos banko nuomone, toks informacijos pateikimas, kai nurodyto mygtuko paspaudimas tik nukreiptų vartotoją į kitą tinklalapio puslapį, kuriame VKĮ 5 straipsnio 3 dalies 5-6 punktuose nurodytos informacijos dar reikėtų ieškoti arba jame būtų pateikiama tik dalis reikiamos informacijos, nebūtų laikomas tinkama informacijos pateikimo vartotojui praktika. Tinkama praktika būtų laikomas toks informacijos pateikimas, kai vartotojui paspaudus vieną mygtuką, visa VKĮ 5 straipsnio 3 dalies 5-6 punktuose nurodyta informacija iš karto taptų matoma tame pačiame matymo lauke (pvz., ekrano lange, iššokančiame lange ar kitoje analogiškoje vartotojo sąsajos priemonėje) be papildomų paieškos veiksmų.
6.	VKĮ 7 straipsnio 8 dalis	Ar vadovaujantis VKĮ 7 straipsnio 8 dalimi, kai vartojimo kredito palūkanos yra kintamosios, pakanka prie standartinės informacijos apie vartojimo kreditą formos, pateikti lyginamojo indekso (EURIBOR) ir jo administratoriaus pavadinimą ir pateikti trumpą informaciją apie galimą palūkanų svyravimą, t. y. palūkanų „šoką“.	VKĮ 7 straipsnio 8 dalyje įtvirtinta pareiga tais atvejais, kai vartojimo kredito sutartis susieta su lyginamuoju indeksu, apima šiuos elementus: i) lyginamojo indekso pavadinimo nurodymą (pvz., 6 mėn. EURIBOR); ii) lyginamojo indekso administratoriaus pavadinimo nurodymą (pvz., Europos pinigų rinkos institutas (*European Money Markets Institute*); iii) galimo jo poveikio vartojimo kredito gavėjui nurodymą. Vadovaujantis VKĮ 7 straipsnio 8 dalimi, tokia informacija vartojimo kredito gavėjui turi būti pateikiama atskirame dokumente, kuris gali būti pridėtas prie standartinės informacijos apie vartojimo kreditą formos. Nei Direktyvos 10 straipsnio 5 dalis, kurios nuostatos perkeltos į VKĮ 7 straipsnio 8 dalį, nei VKĮ nedetalizuoja, kokia konkrečiai informacija ir kokios apimties turi būti pateikta apie galimą lyginamojo indekso poveikį vartojimo kredito gavėjui. Todėl vartojimo kredito davėjas (ir, kai taikoma, vartojimo kredito tarpininkas) gali pasirinkti šios informacijos pateikimo būdą, atsižvelgdamas į šios pareigos tikslą – nurodyti vartotojui galimą lyginamojo indekso poveikį. Šiai pareigai įgyvendinti, kai vartojimo kredito sutarties palūkanų norma yra kintamoji, susieta su lyginamuoju indeksu, be kita ko, gali būti pateikiamas iliustracinis pavyzdys arba skaičiavimas, parodantis, kaip lyginamojo indekso reikšmės pokyčiai galėtų paveikti palūkanų normą, vartotojo mokamas periodines įmokas.

7.	VKĮ 12 straipsnio 3 dalis	Pagal VKĮ 12 straipsnio 3 dalį, vartojimo kredito davėjas gali reikalauti, kad vartojimo kredito gavėjas turėtų mokėjimo sąskaitą. Ar teisingai suprantame, kad vartotojui neatitikus reikalavimų mokėjimo sąskaitos atidarymui, vartojimo kredito davėjas, kuris tuo pačiu yra ir mokėjimo sąskaitų tvarkymo paslaugos teikėjas, turės atsisakyti suteikti vartojimo kreditą?	Direktyva nustato siejimo draudimą, išskyrus nustatytas išimtis. Direktyvos 14 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad valstybės narės gali leisti kreditoriams reikalauti, kad vartotojas atidarytų arba išlaikytų mokėjimo arba taupomąją sąskaitą, jei vienintelis tokios sąskaitos tikslas yra kaupti kapitalą siekiant grąžinti kreditą, administruoti kreditą, sutelkti lėšas kreditui gauti arba suteikti papildomą garantiją kreditoriui mokėjimo įsipareigojimų nevykdymo atveju. Įgyvendinant šią Direktyvos nuostatą, VKĮ 12 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad vartojimo kredito davėjas turi teisę reikalauti, kad vartojimo kredito gavėjas, sudarydamas vartojimo kredito sutartį, turėtų riboto naudojimo mokėjimo sąskaitą, skirtą tik grąžinamoms vartojimo kredito lėšoms kaupti ir (arba) vartojimo kreditui administruoti. Taigi tai yra vartojimo kredito davėjo teisė, o ne pareiga. Be to, tokia mokėjimo sąskaita atidaroma, tvarkoma, uždaroma ir su ja susijusios paslaugos, skirtos grąžinamoms vartojimo kredito lėšoms kaupti arba vartojimo kreditui administruoti, turi būti teikiamos nemokamai. Direktyvos preambulės 47 konstatuojamoje dalyje, be kita ko, nurodyta, kad *„Paprastai siejimas neturėtų būti leidžiamas, nebent kartu su kredito sutartimi siūlomos finansinės paslaugos arba produkto nebūtų galima pasiūlyti atskirai, nes jie yra visiškai neatsiejama kredito dalis, pavyzdžiui, sąskaitos kreditavimo galimybės atveju.*" Pagrindinis riboto naudojimo mokėjimo sąskaitos tikslas yra užtikrinti vartojimo kredito davėjo ir vartojimo kredito gavėjo teisėtų interesų ir lūkesčių pusiausvyrą tais atvejais, kai vartojimo kredito gavėjas nepageidauja naudotis vartojimo kredito davėjo kartu su vartojimo kredito paslaugomis siūlomomis mokėjimo paslaugomis, įskaitant turėti mokėjimo sąskaitą vartojimo kredito davėjo įstaigoje, tačiau vartojimo kredito gavėjo vardu atidaryta mokėjimo sąskaita yra techniškai būtina vartojimo kredito paslaugai suteikti ir (arba) jai administruoti. Jeigu vartojimo kredito davėjas gali suteikti ir administruoti vartojimo kreditą nereikalaudamas tokios riboto naudojimo mokėjimo sąskaitos (pvz., priimdamas vartojimo kredito įmokas kitu būdu), vien aplinkybė, kad vartotojas neatitinka mokėjimo sąskaitos atidarymo reikalavimų, savaime nereiškia, kad vartojimo kreditas negali būti suteiktas.

8.	VKĮ 16 straipsnio 13 dalis	VKĮ 16 straipsnio 13 dalyje nustatyta, kad vartojimo kredito davėjas, priėmęs sprendimą atsisakyti suteikti vartojimo kreditą, taip pat, kai aktualu, informuoja, kur vartojimo kredito gavėjas gali kreiptis dėl konsultavimo skolos klausimais paslaugų. Nėra pakankamai aišku, kokiais atvejais vartojimo kredito davėjas turi informuoti, kur vartojimo kredito gavėjas gali kreiptis dėl konsultavimo skolos klausimais paslaugų. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad VKĮ 16 straipsnio 13 dalis iš esmės reguliuoja atvejus, kai sprendimas dėl vartojimo kredito suteikimo priimamas vadovaujantis automatizuotu asmens duomenų tvarkymu. Ar gerai suprantame, kad prireikus informuoti apie konsultavimo skolos klausimais paslaugas reikia tik tuo atveju, kai sprendimas priimtas naudojantis automatizuotu asmens duomenų tvarkymu? Ar tais atvejais, kai vartojimo kreditas nesuteikiamas dėl to, kad vartojimo kredito gavėjas netenkina kreditingumo reikalavimų, visais atvejais atsisakius suteikti kreditą, kai sprendimas priimtas naudojantis automatizuotu asmens duomenų tvarkymu, turi nurodyti kur vartojimo kredito gavėjas gali kreiptis dėl konsultavimo skolos klausimais paslaugų? Ar tokia informacija galėtų būti nurodyta tik tuo atveju, kai vartojimo kredito gavėjas reikšmingai netenkina kreditingumo reikalavimų?	VKĮ 16 straipsnio 13 dalyje yra perkeltos Direktyvos 18 straipsnio 9 dalies nuostatos. Direktyvos 18 straipsnio 9 dalyje nustatyta: *„Valstybės narės užtikrina, kad paraiškos gauti kreditą atmetimo atveju iš kreditoriaus būtų reikalaujama nedelsiant vartotojui pranešti apie atmetimą ir, kai aktualu, nurodyti vartotojui, kur galima lengvai gauti konsultavimo skolos klausimais paslaugas. Kai taikytina, reikalaujama, kad kreditorius informuotų vartotoją apie tai, kad kreditingumo vertinimas atliktas remiantis automatizuotu duomenų tvarkymu ir apie vartotojo teisę į tai, kad vertinimą atliktų žmogus, bei sprendimo užginčijimo procedūrą.*" Iš Direktyvos 18 straipsnio 9 dalies matyti, kad pareiga, kai aktualu, nurodyti vartotojui, kur galima gauti konsultavimo skolos klausimais paslaugas, nėra siejama tik su tais atvejais, kai sprendimas priimtas naudojantis automatizuotu asmens duomenų tvarkymu. Su automatizuotu asmens duomenų tvarkymu Direktyvoje siejama pareiga informuoti vartotoją apie tai, kad kreditingumo vertinimas atliktas remiantis automatizuotu asmens duomenų tvarkymu, apie vartotojo teisę reikalauti, kad kreditingumo vertinimą atliktų žmogus, ir apie sprendimo apskundimo tvarką. Atitinkamai ir VKĮ 16 straipsnio 13 dalies antrajame sakinyje nustatyta, kad *„Vartojimo kredito davėjas, priėmęs sprendimą atsisakyti suteikti vartojimo kreditą, taip pat, kai aktualu, informuoja, kur vartojimo kredito gavėjas gali kreiptis dėl konsultavimo skolos klausimais paslaugų*". Ši nuostata suformuluota bendrai ir nėra siejama vien su tais atvejais, kai sprendimas priimtas naudojantis automatizuotu asmens duomenų tvarkymu. Todėl vien ta aplinkybė, kad sprendimas buvo priimtas ne automatizuotu būdu, savaime nereiškia, jog informacija apie konsultavimo skolos klausimais paslaugas neturėtų būti pateikiama. Direktyvoje ir VKĮ vartojama formuluotė „kai aktualu", tačiau nei Direktyvoje, nei VKĮ nėra nustatyta, kokiais konkrečiais atvejais informacija apie konsultavimo skolos klausimais paslaugas laikytina aktualia. Pažymėtina, kad Direktyvos preambulės 81 konstatuojamojoje dalyje, be kita ko, nurodyta, jog *„Konsultavimo skolos klausimais paslaugos teikiamos siekiant padėti finansinių sunkumų patiriantiems vartotojams ir duoti jiems patarimų, kad jie galėtų kuo greičiau sumokėti savo negrąžintas skolas <...>*". Toje pačioje konstatuojamojoje dalyje taip pat pažymima, kad *„Kreditoriai turi atlikti tam tikrą vaidmenį užkertant kelią pernelyg dideliam*

			įsiskolinimui – anksti nustatyti, kad vartotojas patiria finansinių sunkumų, ir jam padėti. Dėl tos priežasties kreditoriai turėtų turėti tokių vartotojų nustatymo procesus ir politiką, kad galėtų veiksmingai juos nukreipti pas lengvai prieinamas konsultavimo skolų klausimais paslaugas teikiančius subjektus;". Taigi Direktyva numato vartojimo kredito davėjo vaidmenį nustatant vartotojus, kurie patiria arba gali patirti finansinių sunkumų, ir sprendžiant, kada tikslinga juos nukreipti pas konsultavimo skolos klausimais paslaugų teikėjus. Atsižvelgiant į Direktyvos tikslą padėti finansinių sunkumų turintiems vartotojams, sprendžiant, ar informacija apie konsultavimo skolos klausimais paslaugas turi būti pateikta, reikšmę turi atsisakymo suteikti vartojimo kreditą priežastys ir jų ryšys su vartotojo finansine padėtimi, visų pirma tai, ar atsisakymas suteikti vartojimo kreditą yra susijęs su aplinkybėmis, rodančiomis galimus vartotojo finansinius sunkumus. Kiekvienu konkrečiu atveju šias aplinkybes vertina vartojimo kredito davėjas. Pažymėtina, kad pats faktas, kad vartotojas neatitinka kreditingumo vertinimo reikalavimų, savaime nereiškia, jog visais atvejais turi būti pateikiama informacija apie konsultavimo skolos klausimais paslaugas. Kreditingumo vertinimo rezultatas gali būti nulemtas įvairių aplinkybių, kurios nebūtinai rodo vartotojo finansinius sunkumus. Vartojimo kredito davėjas privalo įvertinti nustatytų aplinkybių visumą. Atsižvelgiant į konkretaus atvejo aplinkybes, vertinant reikšmės gali turėti kreditingumo vertinimo metu nustatyti rodikliai ar kitos aplinkybės, pavyzdžiui, aukštas DSTI, kredito paskirtis (pvz., refinansavimas), bloga kredito istorija.
9.	VKĮ 16 straipsnio 3 dalis, 20 straipsnio 2 dalis	VKĮ 16 straipsnio 3 dalis: <...> Vartojimo kredito gavėjo kreditingumo vertinimo tikslais nerenkami ir nevertinami Reglamento (ES) 2016/679 9 straipsnio 1 dalyje nurodyti specialių kategorijų asmens duomenys ir socialiniuose tinkluose pateikiama informacija apie vartojimo kredito gavėją <...>. Reglamento (ES) 2016/679 9 straipsnio 1 dalyje nurodyti specialių kategorijų asmens duomenys apima ir sveikatos duomenis. Tuo tarpu VKĮ 16	VKĮ 16 straipsnio 3 dalyje, be kita ko, nustatytas draudimas rinkti ir vertinti 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas) 9 straipsnio 1 dalyje nurodytus specialių kategorijų asmens duomenis taikomas vartojimo kredito gavėjo kreditingumo vertinimo tikslais. O VKĮ 20 straipsnio 2 dalyje nustatyto ribojimo tikslas yra užtikrinti, kad vartojimo kredito sutartis nebūtų sudaryta su asmeniu, kuriam taikomi teisės aktuose nustatyti

		straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad vartojimo kredito davėjas neturi teisės rinkti šių duomenų kreditingumo vertinimo tikslais. Kita vertus, VKĮ 20 straipsnio 2 dalyje numatyta, kad vartojimo kredito sutartis negali būti sudaroma su neveiksniu tam tikroje srityje asmeniu, ribotai veiksniu tam tikroje srityje asmeniu arba asmeniu, kuris sprendimus tam tikroje srityje priima naudodamasis pagalba. Praktikoje šių aplinkybių nustatymas gali būti susijęs su informacija apie asmens sveikatos būklę ar jos pasekmes. Prašytume paaiškinti, kokiais duomenimis ir kokiu teisiniu pagrindu vartojimo kredito davėjas turėtų remtis, siekdamas įsitikinti, ar asmeniui netaikomi VKĮ 20 straipsnio 2 dalyje nustatyti ribojimai.	ribojimai savarankiškai sudaryti tokią sutartį. Taigi šių nuostatų reguliavimo tikslai skiriasi. VKĮ 20 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad vartojimo kredito sutartis negali būti sudaroma su neveiksniu tam tikroje srityje asmeniu, ribotai veiksniu tam tikroje srityje asmeniu arba asmeniu, kuris sprendimus tam tikroje srityje priima naudodamasis pagalba, išskyrus VKĮ nustatytus atvejus. Pažymėtina, kad Neveiksnių ir ribotai veiksnių asmenų registre (NIRVAR), be kita ko, registruojami: 1) asmenys, kurie teismo tvarka pripažinti neveiksniais tam tikroje srityje; 2) asmenys, kurių civilinis veiksnumas tam tikroje srityje apribotas; 3) asmenys, kurie yra sudarę sutartį dėl pagalbos priimant sprendimus ir sritys, kuriose tokia pagalba teikiama. Atsižvelgiant į tai, siekdamas įsitikinti, ar asmeniui netaikomi VKĮ 20 straipsnio 2 dalyje nustatyti ribojimai, vartojimo kredito davėjas neturėtų rinkti informacijos apie asmens sveikatos būklę ar jos priežastis, dėl kurių jo civilinis veiksnumas buvo apribotas. Šiai patikrai reikalinga informacija apie oficialiai nustatytą asmens civilinio veiksnumo statusą, šio statuso arba pagalbos priimant sprendimus taikymo sritį. Vartojimo kredito davėjas turi organizuoti vartojimo kredito suteikimo procesą ir taikyti tokias patikros priemones, kurios leistų užtikrinti, kad vartojimo kredito sutartis nebūtų sudaryta pažeidžiant VKĮ 20 straipsnio 2 dalį. Užklausos NIRVAR pateikimas gali būti priemonė VKĮ 20 straipsnio 2 dalyje nustatytai pareigai įgyvendinti.
10.	VKĮ 26 straipsnio 2 dalis	Ar teisingai suprantame, kad tai, ar vartojimo kredito gavėjas tinkamai įgyvendino teisę atsisakyti vartojimo kredito sutarties, kaip nurodyta VKĮ 26 straipsnio 2 dalyje, turi būti sprendžiama pagal vartojimo kredito gavėjo pranešimo išsiuntimo datą? Tai reiškia, kad prireikus, vartojimo kredito gavėjas turėtų įrodyti, kad pranešimą išsiuntė VKĮ nustatytais terminais.	VKĮ 26 straipsnio 2 dalyje, į kurią yra perkeltos Direktyvos 26 straipsnio 1 dalies nuostatos, nustatyta, kad laikoma, jog VKĮ 26 straipsnio 1 dalyje nustatyto termino yra laikomasi, jeigu VKĮ 26 straipsnio 5 dalies 1 punkte nurodytą pranešimą vartojimo kredito gavėjas išsiunčia vartojimo kredito davėjui iki to termino pabaigos. Atsižvelgiant į tai, vertinant, ar vartojimo kredito gavėjas tinkamai įgyvendino teisę atsisakyti vartojimo kredito sutarties, reikšminga yra pranešimo išsiuntimo data, o ne tai, kada pranešimą gavo vartojimo kredito davėjas. VKĮ 26 straipsnio 2 dalyje nustatytas teisinis reguliavimas siejamas su vartojimo kredito gavėjo veiksmais – pranešimo išsiuntimu per nustatytą terminą. Todėl tais atvejais, kai kyla ginčas dėl teisės atsisakyti vartojimo kredito sutarties tinkamo įgyvendinimo, vartojimo kredito gavėjas turėtų galėti pagrįsti, kad pranešimas buvo išsiųstas nepažeidžiant VKĮ nustatyto termino.

11.	VKĮ 29 straipsnio 3 dalis	Dėl VKĮ 29 straipsnio 3 dalis. Kaip suprantama „kreditas viršijamas nuolatos“? Ar informavimas apie konsultavimo skolos klausimais paslaugų teikėjus turi būti atliekamas kiekvienu viršijimo atveju, ar pakanka vienkartinio informavimo?	VKĮ 29 straipsnio 3 dalyje yra perkeltos Direktyvos 25 straipsnio 2 dalies nuostatos. Nei Direktyvoje, nei atitinkamai VKĮ nėra nustatyta kriterijų, kada vartojimo kredito viršijimas laikomas „nuolatiniu“. Atsižvelgiant į tai, vartojimo kredito davėjas turėtų nustatyti ir individualiai įvertinti, ar vartojimo kredito viršijimas laikytinas nuolatiniu, atsižvelgdamas į jo trukmę, pasikartojimą ir kitas aplinkybes, kurios gali rodyti vartotojo finansinius sunkumus. Dėl informavimo apie konsultavimo skolų klausimais paslaugų teikėjus, pažymėtina, kad nei Direktyvos 25 straipsnio 2 dalis, nei VKĮ 29 straipsnio 3 dalis nenustato pareigos tokį pasiūlymą teikti periodiškai ir (ar) pakartotinai. Lietuvos banko nuomone, nustačius, kad vartojimo kreditas viršijamas nuolatos, vartojimo kredito davėjas turi įvykdyti VKĮ 29 straipsnio 3 dalyje nustatytą pareigą. Jeigu vartojimo kredito viršijimas tęsiasi, tai neužkerta kelio vartojimo kredito davėjui, atsižvelgiant į konkrečias aplinkybes ir Direktyvos preambulės 81 konstatuojamojoje dalyje nurodytą tikslą – padėti finansinių sunkumų patiriantiems vartotojams ir užkirsti kelią pernelyg dideliam įsiskolinimui, – įvertinti galimybę pakartotinai pasiūlyti vartojimo kredito gavėjui kreiptis į konsultavimo skolos klausimais paslaugų teikėjus. Jeigu po laikotarpio, kai vartojimo kreditas nebebuvo viršijamas nuolatos, vėliau vėl nustatoma, kad vartojimo kreditas viršijamas nuolatos, vartojimo kredito davėjas turi pasiūlyti vartojimo kredito gavėjui kreiptis į konsultavimo skolos klausimais paslaugų teikėjus, vadovaudamasis VKĮ 29 straipsnio 3 dalimi. Vien tai, kad toks pasiūlymas vartotojui jau buvo pateiktas anksčiau, savaime nereiškia, kad, vėliau, nustačius VKĮ 29 straipsnio 3 dalyje numatytas aplinkybes, vartojimo kredito davėjui ši pareiga nebetaikoma.
12.	VKĮ 19 straipsnio 2 dalies 23 punktas; 31 straipsnio 3 dalis	Pagal VKĮ 31 straipsnio 3 dalį, vartojimo kredito davėjai vartojimo kredito gavėjams, kurie patiria arba, tikėtina, patirs sunkumų, vykdydami savo finansinius įsipareigojimus pagal vartojimo kredito sutartis, turi pasiūlyti lengvai šiems pasiekiamą konsultavimo skolos klausimais paslaugos teikėją. Kokia forma turės būti teikiamas pasiūlymas? Ar teisingai suprantame, kad VKĮ nedraudžia siųsti vartotojui tokios	VKĮ 31 straipsnio 3 dalyje, įgyvendinančioje Direktyvos 36 straipsnio nuostatas, nustatyta, kad vartojimo kredito davėjai vartojimo kredito gavėjams, kurie patiria arba, tikėtina, patirs sunkumų vykdydami savo finansinius įsipareigojimus pagal vartojimo kredito sutartis, turi pasiūlyti lengvai šiems pasiekiamą konsultavimo skolos klausimais paslaugos teikėją. Nei Direktyvos 36 straipsnis, nei VKĮ nenustato konkrečios formos, kuria vartojimo kredito davėjas turi pateikti tokį pasiūlymą. Todėl vartojimo kredito davėjui paliekama teisė pasirinkti informavimo formą, tačiau jis turi užtikrinti, kad pasiūlymas būtų pateiktas vartotojui ir kad vartotojas galėtų suprasti,

		informacijos kartu su kita kredito davėjo siunčiama informacija. Ar rekomendacijos ir konsultantų sąrašo įtraukimas į vartojimo kredito sutartį (VKĮ 19 straipsnio 2 dalies 23 punktas) gali būti laikomas kaip tinkamas VKĮ 31 straipsnio 3 dalies nuostatų įgyvendinimas? Ar gerai suprantame, kad pakanka vartotojui vieną kartą pateikti informaciją apie konsultavimo skolos klausimais paslaugos teikėjus, siekiant tinkamai įvykdyti VKĮ 31 straipsnio 3 dalį.	jog jam siūloma kreiptis į konsultavimo skolos klausimais paslaugų teikėją. Teisės aktai nedraudžia tokį pasiūlymą pateikti kartu su kita vartotojui siunčiama informacija, pavyzdžiui, informacija dėl pradelstų mokėjimų pagal vartojimo kredito sutartį, įspėjimu apie vartojimo kredito sutarties nutraukimą ir pan. Vis dėlto, pateikiant tokią informaciją kartu su kita informacija, vartotojui turi būti aiškiai nurodyta, kad tai yra pasiūlymas pasinaudoti konsultavimo skolos klausimais paslaugomis. Direktyvos 21 straipsnio 1 dalies x punkte nustatyta, kad kiekvienoje vartojimo kredito sutartyje, be kita ko, būtų nurodyti atitinkami konsultavimo skolų klausimais paslaugų teikėjų kontaktiniai duomenys ir rekomendacija vartotojui susisiekti su tokiais paslaugų teikėjais, jei kiltų sunkumų, susijusių su grąžinimu. Šis reikalavimas į nacionalinę teisę perkeltas VKĮ 19 straipsnio 2 dalies 23 punkte. Tačiau VKĮ 19 straipsnio 2 dalies 23 punkte nustatytas reikalavimas skiriasi nuo VKĮ 31 straipsnio 3 dalyje nustatytos pareigos. Pirmuoju atveju tai yra vartojimo kredito sutarties turinio reikalavimas, taikomas visais atvejais, nepriklausomai nuo konkretaus vartotojo finansinės padėties. O VKĮ 31 straipsnio 3 dalyje nustatyta pareiga taikoma tik tuomet, kai vartojimo kredito davėjas nustato, kad konkretus vartojimo kredito gavėjas patiria arba, tikėtina, kad patirs sunkumų, vykdydamas savo finansinius įsipareigojimus. Vartojimo kredito davėjas, nustatęs tokias aplinkybes pagal savo taikomus ankstyvo finansinių sunkumų nustatymo procesus ir politiką, turi pasiūlyti vartotojui pasinaudoti konsultavimo skolos klausimais paslaugomis. Atsižvelgiant į tai, darytina išvada, kad, atsiradus VKĮ 31 straipsnio 3 dalyje numatytoms aplinkybėms, vartojimo kredito davėjas turi pasiūlyti vartotojui kreiptis į konsultavimo skolos klausimais paslaugos teikėją. Nei Direktyva, nei VKĮ nenustato pareigos (periodiškai) kartoti pasiūlymą pasinaudoti konsultavimo skolos klausimais paslaugomis. Tačiau teisės aktai nedraudžia vartojimo kredito davėjui, atsižvelgiant į konkrečias aplinkybes, pakartotinai informuoti vartotoją apie galimybę pasinaudoti konsultavimo skolos klausimais paslaugomis, jeigu tai atitiktų konkretaus vartojimo kredito gavėjo situaciją ir padėtų įgyvendinti Direktyvos tikslą – padėti vartotojams, kurie patiria arba gali patirti sunkumų, vykdydami savo finansinius

			įsipareigojimus (pvz., prieš pradedant skolos išieškojimo veiksmus) (Direktyvos preambulės 81 konstatuojamoji dalis). Jeigu po ankstesnio pasiūlymo vartotojo finansinė padėtis stabilizavosi, tačiau vėliau vėl nustatoma, kad vartotojas patiria arba, tikėtina, patirs sunkumų vykdydamas savo finansinius įsipareigojimus, vartojimo kredito davėjui kyla VKĮ 31 straipsnio 3 dalyje nustatyta pareiga pasiūlyti vartotojui pasinaudoti konsultavimo skolos klausimais paslaugomis. Vien tai, kad toks pasiūlymas vartotojui jau buvo pateiktas anksčiau, savaime nereiškia, kad, vėliau, nustačius VKĮ 31 straipsnio 3 dalyje numatytas aplinkybes, vartojimo kredito davėjui ši pareiga nebetaikoma.
13.	VKĮ 32 straipsnio 5 dalis	Praktikoje nėra aišku, kada, atsižvelgiant į individualias vartojimo kredito gavėjo aplinkybes, vartojimo kredito gavėjo interesus ir teises, jo gebėjimą grąžinti vartojimo kreditą ir pagrįstus pragyvenimo išlaidų poreikius, kredito davėjui bus būtina pakartotinai siūlyti įsipareigojimų pagal vartojimo kredito sutartį tolesnio vykdymo būdus ir (arba) priemones (VKĮ 32 straipsnio 5 dalis). Siekiant aiškumo ir užtikrinti vienodą rinkos dalyvių praktiką, būtų tikslinga Lietuvos banko gairėse pateikti detalesnį šios nuostatos išaiškinimą ir (arba) pavyzdžius.	Direktyvos 36 straipsnio 1 dalyje ir Direktyvos preambulės 79 konstatuojamojoje dalyje nėra nustatyta konkrečių atvejų, kada vartojimo kredito davėjas privalo pakartotinai pasiūlyti įsipareigojimų pagal vartojimo kredito sutartį tolesnio vykdymo būdų ir (arba) priemonių. Todėl pareiga pakartotinai pateikti tokį pasiūlymą kiekvienu atveju turi būti vertinama individualiai, atsižvelgiant į VKĮ 32 straipsnio 5 dalyje nurodytas aplinkybes. VKĮ 32 straipsnio 5 dalyje nustatyta, kad vartojimo kredito davėjas neprivalo vartojimo kredito gavėjui pakartotinai siūlyti įsipareigojimų pagal vartojimo kredito sutartį tolesnio vykdymo būdų ir (arba) priemonių, išskyrus atvejus, kai tai yra būtina atsižvelgiant į individualias vartojimo kredito gavėjo aplinkybes, vartojimo kredito gavėjo interesus ir teises, jo gebėjimą grąžinti vartojimo kreditą ir pagrįstus pragyvenimo išlaidų poreikius. VKĮ 32 straipsnio 5 dalyje vartojama formuluotė „išskyrus atvejus, kai tai yra būtina“. Vertinant, ar konkrečiu atveju pakartotinis pasiūlymas yra būtinas, reikšminga gali būti tai, ar po pirminio priemonių pasiūlymo paaiškėjo naujų aplinkybių arba reikšmingai pasikeitė anksčiau žinotos aplinkybės, galinčios turėti įtakos vartojimo kredito gavėjo galimybėms vykdyti įsipareigojimus arba anksčiau pasiūlytų priemonių tinkamumui. Tokiomis aplinkybėmis, priklausomai nuo konkretaus atvejo, galėtų būti laikomos, pavyzdžiui, vartotojo įsidarbinimas, išlaikomų asmenų skaičiaus pasikeitimas. Reikšminga gali būti, be kita ko, ir tai, kad anksčiau pasiūlytos priemonės nebeatitinka vartojimo kredito gavėjo situacijos. Spręsdamas, ar pakartotinis pasiūlymas konkrečiu atveju yra būtinas, vartojimo kredito davėjas taip pat turėtų įvertinti, ar yra realiai įgyvendinama priemonė, kuri galėtų padėti vartojimo kredito gavėjui atkurti galimybę vykdyti įsipareigojimus pagal

			vartojimo kredito sutartį. Tai atitiktų Direktyvos preambulės 79 konstatuojamojoje dalyje išreikštą tikslą – skatinti kreditorius ankstyvame etape spręsti kylančios kredito rizikos problemas ir, kai tikslinga, užtikrinti deramą pakantumą prieš pradedant vykdymo užtikrinimo procedūras. Kita vertus, aptariama pareiga neturėtų būti suprantama kaip reikalavimas pakartotinai siūlyti priemones automatiškai, kiekvieno vartotojo kreipimosi atveju ar neatsižvelgiant į konkrečias aplinkybes, ankstesnio pasiūlymo rezultatus ir galimą pakartotinio pasiūlymo veiksmingumą. Lietuvos bankas, atsižvelgdamas į praktinio taikymo klausimus ir rinkos dalyvių poreikį turėti daugiau aiškumo dėl VKĮ nustatytų reikalavimų taikymo, 2027 m. planuoja peržiūrėti Vartojimo kredito teikimo gaires, patvirtintas Lietuvos banko Priežiūros tarnybos direktoriaus 2015 m. balandžio 27 d. sprendimu Nr. 241-69. Atliekant šią peržiūrą bus įvertintos galimybės papildyti gaires nuomone ir (ar) praktiniais pavyzdžiais dėl VKĮ 32 straipsnio 5 dalyje nustatytų reikalavimų taikymo.
14.	VKĮ 41 straipsnio 16 dalis	Dėl VKĮ 41 straipsnio 6 dalies 16 punkto: kokiais kriterijais vadovaujantis nustatoma, ar prekių tiekėjo arba paslaugų teikėjo atliekamos vartojimo kredito tarpininko funkcijos laikytinos pagrindine ar papildoma veikla? Kokie požymiai ir aplinkybės būtų reikšmingi vertinant, ar tarpininkavimo veikla laikoma papildoma funkcija? Ar šis vertinimas priklauso nuo gaunamų pajamų dalies, sudaromų sutarčių kiekio, darbuotojų funkcijų ar kitų kriterijų? Prašome pateikti praktinių pavyzdžių, kada vartojimo kredito tarpininko funkcijos būtų laikomos papildomomis ir kada – pagrindinėmis.	Direktyvos preambulės 43 konstatuojamojoje dalyje nurodyta: *„Gali būti laikoma, kad, pavyzdžiui, prekių tiekėjai ar paslaugų teikėjai atlieka kredito tarpininko funkciją kaip papildomą funkciją, jei jų atliekamos kredito tarpininko funkcijos nėra pagrindinis jų užsiėmimo, verslo arba profesijos tikslas.*" Nei Direktyvoje, nei ją įgyvendinančiame VKĮ nėra nustatyta konkrečių kriterijų, pagal kuriuos būtų nustatoma, kada prekių tiekėjo arba paslaugų teikėjo atliekamos vartojimo kredito tarpininko funkcijos laikytinos pagrindine veikla, o kada – papildoma funkcija. Todėl kiekvienu konkrečiu atveju turi būti vertinama faktinių aplinkybių visuma. Vertinant, ar vartojimo kredito tarpininko funkcijos laikytinos papildoma funkcija, turėtų būti atsižvelgiama į tai, kokia reikšmė vartojimo kredito tarpininkavimo veiklai tenka bendrame subjekto vykdomos veiklos kontekste ir ar ši veikla sudaro esminę subjekto veiklos dalį. Atliekant tokį vertinimą, gali būti atsižvelgiama, be kita ko, į: i) subjekto verslo modelį ir vykdomų veiklų pobūdį; ii) vartojimo kredito tarpininkavimo veiklos mastą, apimtį ir reguliarumą; iii) iš vartojimo kredito tarpininkavimo gaunamų pajamų dalį bendroje subjekto pajamų struktūroje;

			iv) darbuotojų funkcijas, vartojimo kredito tarpininkavimo veiklai vykdyti skiriamus organizacinius išteklius; v) kitas konkrečiu atveju reikšmingas aplinkybes. Pavyzdžiui, odontologijos klinika, kurios pagrindinė veikla yra medicininių paslaugų teikimas, o galimybė pacientams pasinaudoti vartojimo kreditu yra tik papildoma atsiskaitymo už paslaugas alternatyva, priklausomai nuo konkrečių aplinkybių visumos, galėtų būti laikoma subjektu, atliekančiu vartojimo kredito tarpininko funkcijas kaip papildomą funkciją. Kita vertus, subjektas, kurio veikla iš esmės orientuota į vartojimo kredito produktų platinimą ir tarpininkavimą sudarant vartojimo kredito sutartis (pvz., paskolų palyginimo platforma), paprastai negalėtų būti laikomas vartojimo kredito tarpininko funkcijas atliekančiu tik kaip papildomą funkciją.
15.	VKĮ 16 straipsnio 14 dalis, Standartinės informacijos apie vartojimo kreditą 3.3 papunktis, Standartinės informacijos apie tam tikras vartojimo kredito sutartis 3.3 papunktis	VKĮ 16 straipsnio 14 dalyje nustatyta, kad jeigu vartojimo kredito davėjas, remdamasis duomenų patikrinimo registruose ir informacinėse sistemose rezultatais, priima sprendimą atsisakyti suteikti vartojimo kreditą, jis nedelsdamas, ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo sprendimo priėmimo dienos ir nemokamai raštu popieriumi arba kita patvariąja laikmena vartojimo kredito gavėją informuoja apie priimtą sprendimą ir nurodo registrus ir informacines sistemas, kuriuose atliktas duomenų patikrinimas, ir duomenų, į kuriuos buvo atsižvelgta, kategorijas. Tačiau VKĮ 1 priedo 3.3 ir 2 priedo 3.3 standartinės informacijos punktuose nustatyta, kad vartojimo kredito davėjas privalo nedelsdamas, ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo patikrinimo atlikimo dienos nemokamai pranešti Jums apie Jūsų kreditingumo patikrinimo registruose ir informacinėse sistemose rezultatus, jeigu Jūsų prašymas gauti vartojimo kreditą buvo atmestas remiantis tokiu patikrinimu. Pažymėtina, kad duomenų patikrinimas registruose ir informacinėse sistemose	Direktyvos 19 straipsnio 6 dalyje ir jos I ir II prieduose vartotojo informavimo pareigos atsiradimas siejamas su situacija, kai paraiška gauti vartojimo kreditą atmetama remiantis duomenų bazėje atlikto patikrinimo rezultatais. Vien duomenų patikrinimo atlikimas savaime nereiškia, kad priimtas sprendimas atsisakyti suteikti vartojimo kreditą. Tai reiškia, kad turi būti įvykdytos dvi sąlygos: i) buvo atliktas patikrinimas duomenų bazėje ir ii) paraiška buvo atmesta remiantis šio patikrinimo rezultatais. Atsižvelgiant į tai, VKĮ 16 straipsnio 14 dalyje nustatyta pareiga informuoti vartojimo kredito gavėją atsiranda vartojimo kredito davėjui priėmus sprendimą atsisakyti suteikti vartojimo kreditą, remiantis duomenų patikrinimo registruose ir informacinėse sistemose rezultatais. Atitinkamai 3 darbo dienų terminas skaičiuojamas nuo tokio sprendimo priėmimo dienos.

		nereiškia, kad iš karto yra priimamas sprendimas dėl vartojimo kredito suteikimo. Ar gerai, kad suprantame, kad standartinėje informacijoje yra techninė klaida ir turėtų būti vadovaujamasi VKĮ 16 straipsnio 14 dalies nuostatomis dėl vartojimo kredito gavėjų informavimo?	
16.	VKĮ 7 straipsnio 1 dalis, Standartinės informacijos apie vartojimo kreditą 3.4 papunktis	Standartinės informacijos 3.4 dalyje reikia pateikti informaciją, kai finansinė paslauga teikiama pagal vartojimo kredito sutartį, sudaromą ryšio priemonėmis. VKĮ 7 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad ryšio priemonės suprantamos taip, kaip jos apibrėžiamos Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatyme. Prašome patikslinti, ar interneto banke sudaroma vartojimo kredito sutartis laikomas, kad yra sudaryta ryšio priemonėmis.	VKĮ 7 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad ryšio priemonės suprantamos taip, kaip jos apibrėžiamos Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatyme. Vartotojų teisių apsaugos įstatymo 2 straipsnio 13 dalyje nustatyta, kad ryšio priemonės – tai priemonės, kurios fiziškai tuo pačiu metu nedalyvaujant pardavėjui ar paslaugų teikėjui ir vartotojui gali būti naudojamos pardavėjo ar paslaugų teikėjo ir vartotojo sutarčiai sudaryti. Atsižvelgiant į tai, jeigu vartojimo kredito sutartis sudaroma interneto banke vartojimo kredito davėjui ir vartojimo kredito gavėjui fiziškai tuo pačiu metu nedalyvaujant, tokia sutartis laikytina sudaryta ryšio priemonėmis. Todėl tais atvejais, kai vartojimo kredito sutartis sudaroma interneto banke, yra taikoma standartinės informacijos apie vartojimo kreditą formos 3.4 dalis.